
ГЕНЕЗА МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ОБЛІКУ ОБ'ЄКТІВ І РЕЧОВИН, ЩО ШКІДЛИВО ВПЛИВАЮТЬ НА СТАН НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА

Є. О. ЩИГЛОВ, аспірант

кафедри аграрного, земельного та екологічного права
імені академіка В.З. Янчука

(науковий керівник – кандидат юридичних наук, доцент Ю.А. Краснова),
Національний університет біоресурсів і природокористування України
E-mail: shyglov@gmail.com

Анотація. У статті досліджено особливості становлення та сучасного стану міжнародного правового регулювання обліку об'єктів і речовин, що шкідливо впливають на стан навколишнього природного середовища. Встановлено, що обов'язок здійснювати облік об'єктів і речовин, які справляють або можуть справити шкідливий вплив на навколишнє природне середовище закріплений у багатьох міжнародних договорах та угодах, однак єдиний комплексний правовий документ, яким би визначались всі елементи структури такого обліку відсутній, що призводить до звичайної систематизації існуючих в окремих країнах систем обліку, які носять екологічний характер.

Ключові слова: облік, об'єкти та речовини, що шкідливо впливають на стан навколишнього природного середовища, генеза, міжнародне правове регулювання, систематизація законодавства

Актуальність.

Ефективність правового регулювання обліку об'єктів і речовин, які шкідливо впливають на стан навколишнього природного середовища залежить насамперед від стану національного законодавства, яке повинно володіти системними властивостями, наявними різноманітними зв'язками між правовими елементами та можливістю їх ефективного використання та застосування. Системоутворюючими

факторами тут виступають екологічні інтереси суспільства, мета та завдання охорони навколишнього природного середовища і забезпечення екологічної безпеки, а також взаємопов'язані між собою, однак різні за змістом нормативні акти, що утворюють єдину правову спільність. З метою визначення повноти, достатності та ефективності такої системи законодавства проведемо дослідження його системи за допомогою історичного та порівняльного методів пізнання.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

На сьогоднішній день правове регулювання запровадження та здійснення обліку об'єктів і речовин, що шкідливо впливають на стан навколишнього природного середовища висвітлювалося лише у загальних рисах в окремих підручниках, навчальних посібниках, а також у монографічних матеріалах правового та економічного спрямування. З позиції еколого-правової науки ці питання ще не були об'єктом комплексного дослідження, що вказує на необхідність наукового аналізу проблеми нормативно-правового регулювання даного питання.

Метою статті є аналіз міжнародно-правового регулювання обліку об'єктів і речовин, які справляють або можуть справити шкідливий вплив на навколишнє природне середовище.

Результати.

Переходячи до теми дослідження, слід звернути увагу на те, що спочатку облік не сприймався як інструмент управління природоохоронною діяльністю, навіть не дивлячись на швидке зростання витрат і обов'язків зарубіжних підприємств, пов'язаних з природоохоронною діяльністю – вони не відображались у фінансових звітах. Перші спроби відобразити екологічні параметри в системі обліку і звітності підприємств в ряді країн стали робитися з 70-х рр. XX ст. [1, с. 451; 2, с. 21].

Навколо підприємств – природокористувачів, які є основними забруднювачами навколишнього середовища, на початку 70-х рр. XX ст. склалася складна екологічна ситуація, що вимагала якнайшвидшого вирішення:

з однієї сторони, посилювалися протести громадськості проти екологічно шкідливої діяльності, з іншої, – жорсткі екологічні вимоги, невиконання яких тягло дуже суворі заходи відповідальності аж до закриття підприємства. Наприклад, порушення стандартів якості води, передбачених Законом про чисту воду в США (з поправками 1972, 1977 і 1987 рр.), тягло за собою застосування заходів кримінальної, цивільно-правової та адміністративної відповідальності. За особливо тяжкі правопорушення в кримінальному порядку судом накладався штраф від 2,5 до 25 тис. доларів за кожен день порушення і (або) тюремне ув'язнення терміном на один рік. За менш тяжкі правопорушення стягувався штраф до 10 тис. доларів за кожен день порушення. Адміністративна відповідальність полягала в праві Агентства з охорони навколишнього середовища видавати повідомлення про зареєстроване порушення з вимогою про його припинення, а також в праві занесення підприємства-порушника в списки осіб, з якими розриваються федеральні контракти або припиняється федеральна допомога. В умовах високої конкурентності ринку США такі адміністративні санкції вкрай ефективні: це дискредитує фірму, загрожує втратою клієнтури, а для окремих підприємців розірвання контракту або відмову у федеральній допомозі означає фінансовий крах. Таким чином, господарюючим суб'єктам необхідно було терміново вжити превентивних заходів для вирішення ситуації, що загрожує для них фінансовим розоренням [3, с. 105].

Наприклад, свого часу Агентство США з охорони навколишнього середовища виявило 27 000 місць захоплення відходів, для очищення яких

вимагалось 1 млрд. дол. Проте це не сталося, і витрати не були включені у фінансові звіти відповідальних за це підприємств. Більшість підприємств взагалі відмовились визнати масштаби своїх дій по забрудненню навколишнього середовища і враховувати вартість затрат з очистки відходів, оскільки це відобразилось би на вартості їх акцій [4, с. 322].

Пізніше, багато підприємств країн Європи і Північної Америки стали притягуватися до юридичної відповідальності за заподіяння шкоди навколишньому середовищу, що спричиняло додаткові фінансові втрати для них. У зв'язку з цим підприємства почали оцінювати відповідність своєї діяльності нормам екологічного законодавства в рамках новоствореної функції екологічного аудиту [5, с. 12].

Так, зокрема, прийняття в США Закону щодо збереження ресурсів і їх відновлення в 1976 р. та Закону про всебічну охорону навколишнього середовища, компенсації і відповідальності за його забруднення в 1980 р. привело до того, що компанії приватного сектора стали впроваджувати програми екологічного аудиту з метою знизити витрати і уникнути відповідальності, які могли настати в результаті невиконання екологічних вимог [6].

Що стосується публічного сектора, то застосування екологічного аудиту спочатку носило епізодичний характер.

Наприклад, починаючи з 70-х рр. ХХ ст., Міністерством з навколишнього середовища Франції подаються звіти про державні видатки в наступних сферах: асенізація – очищення; повітря; шум; відходи; прибирання вулиць; екологічна спадщина; дослідження і розвиток; управління станом навколишнього середовища [7, с. 10].

Вперше на локальному нормативному рівні питання екологічного обліку були запроваджені в Німеччині у 1973 р. шляхом розробки Керівних принципів щодо методів обчислення обсягу витрат, пов'язаних з природоохоронними заходами на хімічних підприємствах, на основі рекомендацій відділу економіки підприємств Німецької асоціації хімічної промисловості (Verband der Chemischen Industrie e.v.) [8, с. 11].

У 1974 р. була розроблена Норвезька система екологічного обліку з детальною структурою і необхідною інформаційною базою рахунків для економічно стратегічно важливих ресурсів, таких, як нафта, газ, електроенергія, а також для обліку обсягів викидів в атмосферу. При цьому дана система була спрямована на відображення потоків таких речовин [8, с. 12].

Спроба розробки розширеної системи екологічного обліку була здійснена у 1976 р. в Канаді. В цей же період Францією розробляється «Система обліку природної спадщини», що включає в себе інформацію про всі природні багатства країни за схемою «початкові запаси» – «кінцеві запаси» – «природне оновлення» – «чисте нагромадження» або «річний, можливий обсяг споживання» – «доступні ресурси»). Сюди входять дані про: вплив на функціонування природного середовища; вилучення (використання) природних ресурсів; освоєння територій; вплив викидів забруднюючих речовин і виробництво відходів; види економічної діяльності, які забруднюють навколишнє середовище тощо [7, с. 4]. У 1986 р. така система даних включала в себе: а) управління континентальними водами (1975–1983); б) знищення і переробку відходів (1978–1983); в) охоронювані природні простори

(національні парки (1974–1983), регіональні парки (1975–1980)); г) охорону морських просторів (1982); д) полювання (1983) [7, с. 10].

З 1984 р. в Сполучених Штатах Америки та Канаді вперше створюється система економічного і екологічного аудиту в рамках яких збиралась інформація про особливості шкідливих впливів різних сфер людської діяльності на довкілля [9, с. 27].

Проте особливу увагу світової спільноти екологічний облік отримав лише з початку 90-х рр. ХХ ст.

У 1991 р. Міжурядова робоча група експертів з міжнародних стандартів обліку та звітності (далі – МСУО) розробила перше керівництво (рекомендації) для бухгалтерів по відображенню у фінансових звітах впливу господарської діяльності підприємства на навколишнє середовище [10, с. 5].

Робота по становленню екологічного обліку швидко поширилася й на інші міжнародні та національні організації. Так, Організація з економічного співробітництва та розвитку, Європейська комісія, Канадський інститут присяжних бухгалтерів, Асоціація присяжних бухгалтерів та Інститут присяжних бухгалтерів Англії і Уельсу поставили питання про екологічний облік на спільне обговорення. МСУО проводив огляд розвитку екологічного обліку в різних державах з метою розробки керівних вказівок для органів, що займаються встановленням стандартів [10, с. 5].

У 1992 р. на конференції Організації Об'єднаних Націй з навколишнього середовища і розвитку (зустрічі «Планета Земля» на вищому рівні в Ріо-де-Жанейро) була запропонована концепція екологічного обліку як інструменту проведення послідовної політики в сфері сталого розвитку [11].

У даному випадку, екологічний облік запропонували розглядати як систему, що може використовуватися для виявлення, організації, регулювання і подання даних та інформації про стан навколишнього середовища в натуральних і вартісних показниках [12].

Заснована на тих же принципах, що і всі системи обліку, система екологічного обліку повинна надавати об'єктивну картину стану і динаміки природної спадщини, взаємодії між економікою і навколишнім середовищем та витратами на профілактичні заходи, охорону навколишнього середовища і відшкодування екологічної шкоди [12].

Таким чином, екологічний облік стали розглядати як один з найважливіших інструментів реалізації концепції сталого розвитку, тобто такого розвитку, який не знищує ресурси, необхідні для життя і розвитку майбутніх поколінь на Землі. Наприклад, для виконання Кіотського протоколу, а також директиви ЄС 2003/87 [13], що встановлює механізм торгівлі квотами на емісію «парникових» газів, потрібно запровадити уніфіковану, надійну і таку, що пройшла практичні випробування систему обліку.

На виконання цього рішення Статистичний відділ Організації Об'єднаних Націй опублікував «Керівництво з Національних рахунків: комплексний екологічний та економічний облік», яке зазвичай іменується СЕЕО [14] та базується на врахуванні екологічного фактора в національних статистиках і спирається на корективу традиційних економічних показників за рахунок двох величин: оцінки вартості виснаження природних ресурсів і еколого-економічного збитку від забруднення.

У 1993 р. під егідою Статистичної комісії Організації Об'єднаних Націй була створена Лондонська група з

екологічного обліку в якості форуму, де практикуючі фахівці могли б поділитися своїм досвідом у сфері розробки і ведення природно-економічних рахунків. Розширення дискусій по концепціям і методам природно-економічного обліку разом з досвідом окремих країн призвело до активнішого зближення концепцій і методів для різних модулів СЕЕО [15, с. 3].

На основі матеріалів, підготовлених Найробійською групою (сформованою в 1995 році в якості групи експертів з національних і міжнародних установ і неурядових організацій), Статистичний відділ Організації Об'єднаних Націй і Програма Організації Об'єднаних Націй з навколишнього середовища (ЮНЕП) у 2000 р. випустили публікацію під назвою «Керівництво з Національних рахунків: комплексний екологічний та економічний облік. Оперативний посібник» [15, с. 3]. Ця публікація, в якій відбулося тривале обговорення, що розгорнувся після публікації СЕЕО в 1993 р., містила покрокове керівництво по складанню більш практичних модулів СЕЕО, і в ній викладалися можливості використання комплексного природно-економічного обліку в розробці подальшої екологічної політики.

Тому вже в 2003 р. «Керівництво з Національних рахунків: комплексний екологічний та економічний облік» (СЕЕО-2003) було оновлено в плані широти охоплення матеріалу і уніфікації понять, визначень і методів екологічного обліку.

Проте в цьому документі був представлений цілий ряд різних методологічних підходів, а також широкий спектр прикладів, які показують різноманітну практику окремих країн. Внаслідок цього СЕЕО-2003 так і не було офіційно прийняте в якості між-

народного статистичного стандарту, а визнане в якості самостійної статистичної системи, яка, в цілому, забезпечила широко визнану і надійну основу для складання природно-економічних рахунків і використовувалася багатьма країнами по всьому світу.

Визнаючи постійно зростаюче значення інформації про навколишнє середовище і необхідність включати дану інформацію в економічний контекст, доступний для розуміння центральними директивними органами, Статистична комісія погодилася на своїй тридцять восьмій сесії, що відбулася в 2007 р., розпочати другий процес перегляду з метою прийняття СЕЕО в якості міжнародного статистичного стандарту для природно-економічного обліку протягом наступних п'яти років.

Результатом цього процесу стало прийняття статистичною комісією ООН «Центральної основи Системи природно-економічного обліку» у 2012 р. в якості міжнародного стандарту [15, с. 5].

«Центральна основа Системи природно-економічного обліку» – це статистичний інструментарій, що включає вичерпний набір таблиць і рахунків і покликаний служити керівництвом при складанні послідовної і порівнянної статистики та показників в рамках розробки політики, проведення аналізу і досліджень. Вона враховує зміни потреб її користувачів, нові розробки в області природно-економічного обліку і останні досягнення в методології.

Приклади звітів в Системі природно-економічного обліку можна знайти на сайті SEEA, зокрема: 1) звіти: «Природа і багатство народів» [16] (Франція, 2015); «Вміст CO₂ в імпортованих та експортних товарах Німеччини, 2000-

2010 р.» [17] (Німеччина, 2014); «Звіт відходів, Австралія, Експериментальні оцінки» [18] (Австралія, 2013); «Розширена модель введення-виведення для енергетичних і парникових газів» [19] (Німеччина, 2011); «Керівництво по обліку викидів в атмосферу, 2009» [20] (Європейська Комісія, 2009); «Облік якості прісної води в Індії» [21] (Проект «Зелений облік для індійських держав», 2007) тощо.

Сьогодні Система природно-економічного обліку враховує вимоги таких міжнародних документів, зокрема, як: Конвенції про запобігання забрудненню моря скидами відходів та інших матеріалів від 13 листопада 1972 р.; Міжнародної конвенції по запобіганню забрудненню з суден від 2 листопада 1973 р.; Конвенції про транскордонне забруднення повітря на великі відстані від 13 листопада 1979 р.; Віденської конвенції про охорону озонного шару від 22 березня 1985 р. та Монреальського протоколу до неї про речовини, що руйнують озонний шар; Базельської конвенції про контроль за транскордонним перевезенням небезпечних відходів та їх видаленням від 22 березня 1989 р.; Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенція Еспоо) від 25 лютого 1991р.; Конвенції про охорону та використання транскордонних водотоків та міжнародних озер від 17 березня 1992 р.; Рамкової конвенції ООН про зміну клімату та багато інших, що свідчить про масштаби і повноту екологічної інформації, яка міститься у відповідній Системі.

25 вересня 2015 р. 193 держави-члени Організації Об'єднаних Націй на Саміті зі сталого розвитку в Нью-Йорку одноставно прийняли нову Глобальну програму сталого роз-

витку, що містить 17 цілей, яких світ має досягнути до 2030 р., серед яких вжиття заходів щодо запровадження використання екологічних рахунків в системі статистичного обліку країни до 2025 року є важливою складовою 13 цілі сталого розвитку – боротьби зі зміною клімату. Україна, в рамках імплементації до міжнародних вимог у сфері охорони навколишнього середовища, закріпила дану вимогу у проекті Стратегії сталого розвитку України до 2030 р. [22].

Висновки і перспективи.

Таким чином, провівши комплексне наукове дослідження генези міжнародно-правового регулювання обліку об'єктів і речовин, що шкідливо впливають на стан навколишнього природного середовища приходимо до висновку, що на міжнародному рівні обов'язок здійснювати облік об'єктів і речовин, які справляють або можуть справити шкідливий вплив на навколишнє природне середовище закріплений у багатьох міжнародних договорах та угодах, однак єдиний комплексний правовий документ, яким би визначались всі елементи структури такого обліку відсутній, що призводить до звичайної систематизації існуючих в окремих країнах систем обліку, що носять екологічний характер.

Вжиття заходів щодо запровадження використання екологічних рахунків в системі статистичного обліку країни до 2025 р., передбачене проектом Стратегії сталого розвитку України до 2030 р., на наш погляд, звичайно є важливим кроком у боротьбі зі зміною клімату на державному рівні, проте вимагає й розробки спеціального комплексного законодавства в цій сфері.

Список використаних джерел

1. Международные стандарты финансовой отчетности: Первое официальное издание международных стандартов на русском языке. Москва: Фирма «Аскери», 1998. 890 с.
2. Ковалев В.В. Стандартизация бухгалтерского учета: международный аспект. Бухгалтерский учет. 1997. № 11. С. 20–21.
3. Краснова И.О. Экологическое право и управление в США. Москва: Байкальская академия, 1992. 240 с.
4. Серов Г.П. Экологический аудит. Учебно-практическое пособие. Москва: «Экзамэн», 1999. 448 с.
5. Econnexions. Pour Her l'environnement et Гйсопогше. Concepts, sources et methodes du Systeme des comptes de l'environnement et des ressources du Canada. Canada. Statistique, 1997.
6. Environmental Audit Program Design Guidelines for Federal Agencies. 29 марта 1997 г. URL: <http://www.epa.gov/compliance/resources/policies>.
7. Грюнинг Х., Коэн М. Международные стандарты финансовой отчетности. International Accounting Standards: Практ. пособие. 2-е изд., перераб. и доп. Москва: ICAR; World Bank, 2000. 181 с.
8. Матвеева Е.М. Международный бухгалтерский учет (GAAP и IAS). Москва: Издво «Дис», 1998. 192 с.
9. Егорова Е.Н. Сравнительный анализ зарубежных налоговых систем и развитие налогообложения в России. Налоговый вестник 1995. № 11. С. 25–29.
10. Налоговые системы зарубежных стран. Ред. Князев В.Г., Черник Д.Г. Москва: ЮНИТИ, 1997. 243 с.
11. Рио-де-Жанейрская декларация ООН по окружающей среде и развитию 1992 г. URL: <http://www.un.org/ru>.
12. Рекомендация Парламентской Ассамблеи Совета Европы 1653 (2004) Об экологическом учете как инструменте устойчивого развития (док. 10071) от 2 марта 2004 г. URL: http://www.coe.int/t/r/parliamentary_assembly.
13. Директива 2003/87/ЕС Европейского Парламента та Ради ЕС від 13 жовтня 2003 р. щодо заснування схеми для зменшення викидів в атмосферу парникових газів, торгуючи в межах Співтовариства та про внесення змін до Директиви Ради 96/61/ЕС. ОВ L 275, 25.10.2003. С. 32.
14. Комплексный экологический и экономический учет. Оперативное пособие. Департамент по экономическим и социальным вопросам. Стат. отдел. (Методические исследования, Сер. F, №78). Нью-Йорк: ООН, 2001. 201 с.
15. Центральная основа системы природно-экономического учета, 2012 год. ООН. Нью-Йорк, 2017. 369 с.
16. Nature and the Wealth of Nations. URL: <http://temis.documentation.developpement-durable.gouv.fr>.
17. CO2 content of German import and export goods, 2000–2010. URL: <https://unstats.un.org/unsd/envaccounting/ceea/archive/Air/Germany>
18. Waste Account, Australia, Experimental Estimates. URL: https://unstats.un.org/unsd/envaccounting/ceea/archive/MFA/Aus_waste_acct_2013.pdf
19. Extended Input-Output Model for Energy and Greenhouse Gases. URL: https://unstats.un.org/unsd/envaccounting/ceea/archive/Energy/Finalreport_IOMEnergy.pdf
20. Manual for Air Emissions Accounts. URL: https://unstats.un.org/unsd/envaccounting/ceea/archive/Air/Eurostat_emissions_manual.pdf
21. Accounting for Freshwater Quality in India. URL: https://unstats.un.org/unsd/envaccounting/ceea/archive/Water/India_GAISP_Freshwater_quality.pdf
22. Стратегія сталого розвитку України до 2030 р.: Проект. URL: <https://igu.org.ua/sites/default/files/.pdf>.

References

1. Mizhnarodni standarty finansovoyi zvitnosti [International Financial Reporting Standards] (1998): Pershe ofitsiynе vydannya mizhnarodnykh standartiv rosiys'koyu moyoyu. Moskva: Firma «Asker», 890.
2. Koval'ov, V.V. (1997). Standartyzatsiya bukhhalters'koho obliku: mizhnarodnyy aspekt [Accounting Standardization: international aspect]. Bukhhalters'kyy oblik, 11, 20–21.
3. Krasnova, I.O. (1992). Ekolohichne pravo i upravlinnya v SSHA [Environmental Law and Management in the USA]. Moskva: Baykal's'ka akademiya, 240.
4. Syerov, H.P. (1999). Ekolohichnyy audy [Environmental audit]. Moskva: «Ispyt», 448.
5. Econnexions. Pour Her l'environnement et Hysopohshe. Concepts, sources et methodes du Systeme des comptes de l'environnement et des ressources du Canada. Canada. Statistique (1997).
6. Environmental Audit Program Design Guidelines for Federal Agencies. Available at: <http://www.epa.gov/compliance/resources>.
7. Hryuninh, X., Koen, M. (2000). Mizhnarodni standarty finansovoyi zvitnosti [International Financial Reporting Standards]. International Accounting Standards. Moskva: ICAR; World Bank, 181.
8. Matvyeyeva, O.M. (1998). Mizhnarodnyy bukhhalters'kyy oblik [International Accounting] (GAAP i IAS). Moskva: Yzd-vo «Dys», 192.
9. Yehorova, E.H. (1995). Porivnyal'nyy analiz zarubizhnykh podatkovykh system i rozvytok opodatkuvannya v Rosiyi [Comparative analysis of foreign tax systems and the development of taxation in Russia]. Podatkovyy visnyk, 11, 25–29.
10. Podatkovi systemy zarubizhnykh krayin [Tax systems of foreign countries] (1997). Moskva: YUNYTY, 243.
11. Rio-de-Zhaneys'ka deklaratsiya OON po navkolyshn'omu seredovyshchu i rozvytku [UN Rio Declaration on Environment and Development] (1992). Available at: <http://www.un.org/ru>.
12. Rekomendatsiya Parlament's'koyi Asambleyi Rady Yevropy 1653 (2004) Pro ekolohichnyy obliku yak instrumenti staloho rozvytku [Council of Europe Recommendation 1653 (2004) on environmental accounting as a tool for sustainable development] (dok. 10071) 2.03.2004. Available at: http://www.coe.int/t/r/parliamentary_assembly.
13. Dyrektyva 2003/87/YES Yevropeys'koho Parlamentu ta Rady YES vid 13.10.2003 otnosytel'no Zasnuvannya skhemy dlya Zmenschennya vikidiv v atmosferu parnykovykh haziv, torhuyuchi v mezhakh Spivtovaristva ta pro vnesennya zmin do Dyrektyvy Rady 96/61/ YES [Directive establishing a scheme for the reduction of greenhouse gas emissions by trading within the Community]. OV L 275, 25.10.2003, 32.
14. Kompleksnyy ekolohichnyy ta ekonomichnyy oblik [Integrated environmental and economic accounting] (2001). Operatyvne posibnyk. Departament z ekonomichnykh i sotsial'nykh pytan'. Stat. viddil. (Metodychni doslidzhennya, Ser. F, №78). N'yu-York: OON, 201.
15. Tsentral'na osnova systemy pryrodno-ekonomichnoho obliku, 2012 [Central basis of the system of natural-economic accounting, 2012] (2017). OON. N'yu-York, 369.
16. Nature and the Wealth of Nations. Available at: <http://temis.documentation.development-durable.gouv.fr>
17. CO2 content of German import and export goods, 2000–2010. Available at: <https://unstats.un.org/unsd/envaccounting/ceea/archive/Air/Germany>
18. Waste Account, Australia, Experimental Estimates. Available at: https://unstats.un.org/unsd/envaccounting/ceea/archive/MFA/Aus_waste_acct_2013.pdf
19. Extended Input-Output Model for Energy and Greenhouse Gases. Available at: <https://unstats.un.org/unsd/envaccounting/ceea/archive>

20. Manual for Air Emissions Accounts. Available at: <https://unstats.un.org/unsd/envaccounting/ceea/archive/Air/Eurostat>
21. Accounting for Freshwater Quality in India. Available at: <https://unstats.un.org/unsd/envaccounting/ceea/archive/Water>
22. Stratehiya staloho rozvytku Ukrayiny do 2030 [Strategy of steel development of Ukraine until 2030]: Proekt. Available at: <https://igu.org.ua/sites/default/files/.pdf>.

Ye. A. Schiglov (2019). Genesis of international legal regulation of the account of objects and substances that harmful effect on the condition of the environmental environment. *Law. Human. Environment*, 10(2): 82–90, <https://doi.org/10.31548/law2019.02.010>.

Summary. *The article deals with the peculiarities of the formation and modern state of international legal regulation of the accounting of objects and substances that have a detrimental effect on the state of the environment. It was established that the duty to keep records of objects and substances that cause or may have harmful effects on the environment is enshrined in many international agreements and agreements, but the only comprehensive legal document to determine all the elements of the structure of such accounting is absent, that leads to the systematic systematization of existing accounting systems in some countries, which are environmentally friendly.*

Keywords: *accounting, objects and substances that have a detrimental effect on the state of the environment, genesis, international legal regulation, systematization of legislation*
